HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומקטירו בכלי שרת [א] בכלי שרת מקטיר ליה אלא אימא מעלהו בכלי שרת להקטירו: ומולחו ונותנו על גבי האישים דכתיב [1] וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו': קרב הקומץ שיריה נאכלין: מנלן דכתיב [2] והקטיר הכהן את אזכרתה וגו' וכתיב [3] והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קרב הקומץ למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דאיתמר [ב] הקומץ מאימתי מתיר שיריים באכילה רבי חנינא אמר משתשלוט בו האור רבי יוחנן אמר [א] משתיצת האור ברובו: ורשאין הכהנים ליתן לתוכו יין ושמן ודבש מאי טעמא אמר קרא למשחה [ג] לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין: ואין אסורין אלא מלחמץ דכתיב [4] לא תאפה חמץ חלקם [ד] א"ר שמעון בן לקיש [ב] אפילו חלקם לא תאפה חמץ: כל המנחות כו': וכל המנחות טעונות שמן ולבונה [ג] והאיכא מנחת חוטא דרחמנא אמר [5] לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה הכי קאמר כל המנחות טעונות שמן ולבונה ובאות מן החיטין ובאות סלת מנחת חוטא אף על פי שאינה טעונה שמן ולבונה באה מן החטין ובאה סלת מנחת העומר אע"פ שהיא באה מן השעורין טעונה שמן ולבונה ובאה גרש וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה ובאה מן השעורין ובאה קמח [ה] תניא אמר ר"ש בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה שלא יהא קרבנו מהודר ובדין הוא שתהא חטאת חלב טעונה נסכים [ו] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה [ד] אינה טעונה שלא יהא קרבנו מהודר אבל חטאתו של מצורע ואשמו [ה] טעונין נסכים לפי שאין באין על חטא איני [ז] והאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן על שבעה דברים נגעים באין וכו' התם מנגעיה הוא דאיכפר ליה כי מייתי קרבן לאשתרויי בקדשים הוא דקא מייתי אלא מעתה חטאת נזיר תהא טעונה נסכים לפי שאינה באה על חטא סבר לה כרבי אלעזר הקפר [ח] דאמר נזיר נמי חוטא הוא: רבן גמליאל אומר כשם כו': תניא אמר להן רבן גמליאל לחכמים סופרים הניחו לי ואדרשנה [ט] כמין חומר

דשמעיה

ה"ג **ומקטירו ס"ד.** ולא גרס אטו בכלי שרת מקטר ליה. והכי קא קשיא ליה מקטירו ס"ד והרי עדיין לא מלחה וסיפא קתני ומולחו ונותנו על גבי האשים אלמא השתא הוא דמקטר ליה: **אלא אימא מעלהו להקטירו בכלי שרת.** כלומר מעלהו בכלי שרת להקטירו לאחר שימלחנו: **קרב הקומץ למר כדאית ליה וכו'.** קרב הקומץ דקתני דמתיר שירים באכילה מאימת חשיב קריבה להתיר שירים לרבי יוחנן כדאית ליה משתיצת האור ברובו ולרבי חנינא משתשלוט בו ואפילו מעט: **למשחה.** גבי מתנות כהונה כתיב (במדבר יח) לך נתתים למשחה: **לא תאפה חמץ חלקם וגו'.** אפילו חלקם שירים לא תאפה חמץ דדרשינן ליה האי חלקם דקרא נמי לפניו אלא תאפה: **מנחת חוטא.** הבא על חטא דמטמא מקדש ושבועת העדות ושבועת ביטוי דכתיב התם ואם לא תשיג ידו לשתי תורים וגו' (ויקרא ה): **ה"ק וכו'.** כלומר לא קתני מילתא באנפי נפשיה אלא כרוך ותני הכי כל המנחות טעונות שמן ולבונה ובאות חטין כלומר ושאינם טעונות באות מיהת חטין ובאות סולת כלומר חדא מהני מעליותא אית בהו כילד מנחת חוטא אע"פ שאינה טעונה וכו': **שלא יהא חוטא נשכר.** להקל במנחתו יותר משאר מנחות: **חטאת חלב.** כל חטאת סתם קרי חטאת חלב דבתר חלב כתיב (א) כל חלב וכל דם לא תאכלו (שם ג) וכתיב בתריה פרשת חטאת: **נסכים.** סולת למנחה ועשרון לכבש יין ושמן רביעית ההין כמו שמקריבין לעולה ושלמים: **ומפני מה אינם טעונות.** דכתיב בפרשת נסכים (במדבר טו) לפלא נדר או בנדבה הבא בנדר ונדבה טעון נסכים ואין חטאת ואשם טעונים נסכים: **חטאתו ואשמו של מצורע.** איתרבו בהדיא לנסכים במסכת מנחות בפרק שתי מדות (דף צא.): **על שבעה דברים נגעים באין.** ומפרש להו בערכין בפרק יש בערכין (דף טז.): **מנגעיה איכפר ליה.** יסורים ובשת של נגע כפרו לו על אותו חטא: **וכי קא מייתי קרבן לאישתרויי בקדשים הוא דמייתי.** שיש טומאות שהצריכן הכתוב כפרה לטהרתן זב וזבה ויולדת ומצורע ונזיר שנטמא: **חטאת נזיר.** שמביא במלאת ימי נזרו חטאת ועולה ושלמים: **נזיר חוטא הוא.** שציער עצמו מן היין: **חומר.** בוטו"ן בלע"ז והוא של זהב וחותמים בו שני צוארי חלוק לנוי:

דשמעיה

טעונה נסכים. א"ל דאינה טעונה נסכים משום דאינה בנדר ונדבה די"ל ה"פ בדין הוא מאחר שהוא חוטא היה צריך לעונשו להביא קרבן גדול אבל בכור ומעשר אינו בדין:

סבר לה כרבי אלעזר הקפר. הכא משמע דרבי שמעון ורבי אלעזר הקפר סבירא להו דאפילו נזיר טהור חוטא הוא דהא נזיר טמא היה מביא חטאת העוף ועופות אינם טעונים נסכים כדאיתא בפרק שתי מדות (מנחות דף צ:) והכי איתא בהדיא נמי בפרק קמא דנדרים (דף י.) ובפרק ג' דנזיר (דף יט.) דאף על גב דקרא בנזיר טמא כתיב אנן אפילו נזיר טהור קאמרינן דקסבר רבי אלעזר הקפר חוטא הוא והיינו טעמא דכתב קרא בנזיר טמא הואיל ושנה בחטא וקשה משמעתא קמייתא דנזיר (דף ג:) דתנן אהא נאה הרי זה נזיר ודלמא אתנאה לפניו במצות קאמר אמר שמואל שתפוס בשערו ואמר אתנאה נזירא עביד מילתא דעבירה ואמרינן ליה נאה אין אפילו רבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הוא הני מילי גבי נזיר טמא דאיידי דבעי מיסתר דילמא אתי למיעבר על נזירותיה אבל נזיר טהור לאו חוטא קרינן ביה ואם תאמר שמואל סבירא ליה התם אליבא דרבי אלעזר הקפר דנזיר טהור לאו חוטא וסתמא דגמרא דהכא ודפ"ג דנזיר (דף יט.) לאו כשמואל וסתמא דמתניתין דקרי ליה נאה אליבא דרבנן דאמרי לאו חוטא לפום סתמא דגמרא [י] אם כן תיקשה דשמואל אדשמואל דאמר פרק קמא דתענית (דף יא.) כל היושב בתענית נקרא חוטא סבר לה כרבי אלעזר הקפר ותענית כנזיר טהור הוא דאמרינן בפ"ק דנדרים (דף י.) רבי אלעזר הקפר אומר וכו' מכאן שיושב בתענית נקרא חוטא והתם מיירי בנזיר טהור כדפרישית ומדמי ליה יושב בתענית והשתא אית לן למימר דסתמא דגמ' דנדרים נמי דמדמי יושב בתענית לנזיר טהור דלא כשמואל דאיהו הוה מדמי ליה דוקא לנזיר טמא לפי שמצער את עצמו מכל דבר שהרי יושב בתענית ומתחרט כנזיר טמא שמתחרט משום צער דבעי מיסתר נזירותיה אבל נזיר טהור אינו צער מיהו תיקשה דשמואל אדשמואל דאמר בפ"ק (לעיל דף יא.) דיושב בתענית נקרא חוטא ובפרק החובל (ב"ק דף צא:) פריך ואין אדם רשאי לחבול בעצמו והתניא יכול נשבע להרע לעצמו וכו' מה הטבה רשות אף הרעה רשות ומוקי לה שמואל ביושב בתענית דהוא רשות ועוד קשיא מפרק בתרא דכריתות (דף כו.) דאמר [חטא] שאין אנו מכירין בו אלא המקום יום הכפורים מכפר וקא פריך ספק נזיר שעבר עליו יום הכפורים לא נייתי דהא כפר עליה יום הכפורים ומשני לכל חטאתם ולא לכל טומאתם ולרבי אלעזר הקפר מאי איכא למימר נזיר כי מייתי קרבן לאו לכפרה מייתי אלא לאחולי עליה נזירות טהרה א"נ למישרי נפשיה ביין אלמא דקרבן נזיר לר' אלעזר הקפר לאו לכפרה אתי והכא משמע משום דבא על חטא אינה טעונה נסכים והכי אמר נמי בפ"ג דנזיר (דף יט.) דחטאת העוף לר' ישמעאל בא על חטא דאע"ג דבעל מיעקר עקר מייתי ואכתי הוה מצי למיפרך התם לר' שמעון דהכא ולר' ישמעאל מספק נזיר לר' ישמעאל מספק נזיר טמא לר' שמעון אפי' מספק נזיר טהור ובפרק קמא דשבועות (דף ח.) נמי לא מתרץ כמו בכריתות דלאו משום כפרה אתי: **סבר** לה כרבי אלעזר הקפר. תימה לי אמאי תלי מילתיה בר' אלעזר הקפר והא איהו גופיה אומר נמי בפ"ק דנדרים (דף י.) אבל בנזירות לא התנדבו שלא יקראו חוטאין שנאמר וכפר עליו מאשר חטא וי"ל אגב שיטפיה דנקט בכל דוכתא הכי נקט נמי הכא כי האי לישנא: **כמין** חומר. פי' רבי הילל מרגלית ענין אחר בושם כמו חומרתא דפילון (שבת דף סב.) בשמים מעורבין תרגום בלולה דפילא ענין אחר פי' רבינו סעדיה גאון כמין המעשה דבלשון ארמית אומר אדם לחבירו מה חמרך כלומר מה מעשיך [כ]:

איכא

מסורת הש"ס

א) פסחים סה: יומא סז:, ב) מנחות כו:, ג) [זבחים כח. לא. חולין קלג:], ד) יבמות מ. שבועות טו: [מנחות נה.], ה) מנחות ו., ו) [יבמות לג: וש"נ], ז) ערכין טז. שבועות ח. [כריתות כו.], ח) נזיר יט. וש"נ, ט) [קדושין כב:], י) גירסת רש"א אכתי, כ) [ע' בערוך ערך המר דרבינו סעדיה גריס כמין הומר שכן בלשון ארמי אומר מאי אהמרך ע"ש וע"ע תוס' קדושין כב: ותוס' חולין קלד:],

◆

תורה אור השלם

1. וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח: ויקרא ב יג

2. וֶהֱבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ: ויקרא ב ב

3. וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְיָ: ויקרא ב ג

4. לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשָּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: ויקרא ו י

5. וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא: ויקרא ה יא

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חטאת וכו' כתיב **דכתיב** כל חלב:

◆

לעזי רש"י

בוטו"ן. כפתור.

◆

מוסף רש"י

הקומץ מאימתי מתיר כו'. דכתיב קדש קדשים מאשי ה', אין להן חלק אלא לאחר אשי ה' בת"כ (מנחות כו:). **למשחה.** לך נתתים למשחה, מתרגמינן לרבו, והיינו לגדולה (זבחים נא.) במתנות כהונה כתיב בויקח קרח לך נתתים למשחה, כל מתנות שנתתי לך בכהונתך נתתי לך לגדולה כדמתרגמינן לרבותא (חולין קלב:). **לא תאפה חמץ חלקם.** להכי סמיך חלקם ללא תאפה חמץ, לומר אפילו שירי מנחה שהם חלקם של כהנים לא תאפה חמץ ומהתם נפקא (יבמות מ.). **שלא יהא קרבנו מהודר.** שלא תהא המנחה נאה (מנחות ו.). **כמין חומר.** צרור המרגליות וצרור הבושם תלוי בצואר לתכשיט (קדושין כב:).

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פי"ב מהל' מעשה הקרבנות הלכה יג:

יג ב מיי' שם הלי"ד:

יד ג מיי' שם הל"ז:

טו ד ה מיי' שם פ"ב הלכה [ב] ג סמג עשין קפב:

◆

תוספות שאנץ

ומביא ראיה מההיא דחולין דבדק בקרומית של קנה דהוה עץ. ויש לדחות אותה [ראיה] כמו שפירשתי דסבירא ליה כר' יוסי בר' יהודה. ועוד היה מביא ה"ר אפרים ראי' מפרק איזהו מקומן שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ומדנקט גבי קבלה כלי שרת ולא נקט גבי שחיטה דלא אמר שחיטתן בכלי שרת בצפון ש"מ דבשחיטה לא בעי כלי שרת. ומיהו אינה ראיה דהא דלא תני שחיטתן בכלי שרת בצפון כמו דתני וקיבול דמן בכלי שרת משום דבקבלה צריך שיהא הכלי בצפון אבל בשחיטה לא צריך. מקטירו ס"ד ה"ג רש"י ז"ל ולא גרס אטו בכלי שרת מקטר ליה. והכי קא קשיא ליה והרי עדיין לא מלחן והרי אחרי כן תני ומולחו ונותנו על גבי האשים אלא אימא מעלהו על מנת להקטירו בכלי שרת לאחר שימלחנו ובמנחות (דף כו ע"א) קאמר כי הכא ומקטירו בכלי שרת ולא פריך כי הכא ופי' במסכת יומא פ' שני שעירי (דף סז). נזיר נמי חוטא הוא. פי' שציער עצמו מן היין. וא"ת ליקשי מאשם נזיר דהוה ליה למימר דתהא טעונה נסכים דאינה באה על חטא כדאמר התם בכריתות (דף כז ע"א) אשם נזיר לבטלה אתי. וי"ל דכיון דלבטלה קא אתי אינו טעון נסכים: